

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN



**GEREFORMEERDE GEMEENTE
WOLPHAARTSDIJK**



04 Hemelvaart



06 Nieuwe
kerkvorst



24 Nogmaals het
ambtelijke zwart

De ten hemel gevaren Hogepriester

ds. B.J. van Boven, De Valk-Wekerom

‘Maar Deze’. Zo beginnen de woorden van onze overdenking.

► **Maar Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap; waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden.**

Hebreeën 7:24-25

Paulus wijst in dit hoofdstuk op het grote verschil tussen het priesterschap van Aäron en dat van Melchizedek. Hij wijst op de uitnemendheid van Christus als Hogepriester naar de ordening van Melchizedek. Zijn Priesterschap is eeuwig, tegenover het tijdelijk priesterschap van Aäron. Christus is een Hogepriester zonder schuld, terwijl Aäron een zondig mensenkind was en bleef in zichzelf. Aäron had ook zelf bloed nodig. Zijn bediening bestond uit het bloed van stieren en

bokken. Maar Christus heeft Zichzelf geofferd tot verzoening van de zonden van al de Zijnen. Aäron kon niet één zonde wegnemen, maar Christus kon door Zijn gezegende offerande de schuld en smet van al de Zijnen wegnemen. De offeranden van Aäron waren gedurig weer nodig, maar Zijn offerande was eenmalig, zodat Hij met één offerande in eeuwigheid heeft volmaakt degenen die geheiligd worden.

‘Maar Deze!’ Heeft deze Hogepriester al waarde voor ons gekregen? Dan zijn we ontdekt aan onze zonden en schuld door wedergeboorte, maar ook aan de Goddelijke vloek over die zonden, krachtens de eisen van Gods wet en recht. Immers:

*Wie niet de vloek der zonden kent,
hoe zou hij om verzoening smeken?
Al wordt het kruis hem ingeprent;
het is voor hem geen reddingsteken.
Al zegt hij ook: De Heere maakt vrij;
het is ijdele taal of huichelarij.*

‘Maar Deze!’ Paulus wijst de schuldigen onder de Hebreeën op Zijn blijvend Priesterschap! Hij is van eeuwigheid gezalfd door de Vader. Maar Hij blijft ook tot in der eeuwigheid. Naar Zijn eigen getuigenis: ‘En zie, Ik ben met ulieden, al de dagen tot aan de voleinding der wereld’. Vraagt u hoe? O, met Zijn Godheid, genade, majesteit en Geest wijkt Hij nimmermeer van de Zijnen, al is Hij naar Zijn mensheid ten hemel gevaren. Dat wordt nu zo’n groot wonder voor een volk dat zichzelf zo moet aanklagen dat zij Hem verlaten hebben en steeds weer verlaten.

Zijn Priesterschap wordt ‘onvergankelijk’ genoemd. Dat kan twee dingen betekenen. Allereerst: onoverdraagbaar. Dit Priesterschap kan op niemand worden overgedragen. Het is daarom ook blijvend op de heilige schouders van deze enige Hogepriester. Maar het kan ook betekenen: onaantastbaar. O, dit Priesterschap kan door niets en niemand worden aangetast, al heeft de vijand er boog en schild, en vurige pijlen op verspild. Wat krijgt deze *onvergankelijke* Hogepriester toch een waarde voor een volk dat moet



Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE WOLPHAARTSDIJK

Na vele jaren in Goes te hebben gekerkt, besluiten de in Wolphaartsdijk wonende leden van de Gereformeerde Gemeenten in 1911 om aan de Villa Novastraat een ‘eigen’ kerk te bouwen. Op 2 mei 1912 neemt ds. J.R. van Oordt het nieuwe kerkgebouw (met ruim 200 zitplaatsen) in

gebruik met een preek over 1 Koningen 8:29: ‘Dat Uw ogen open zijn, nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, van dewelke Gij gezegd hebt: Mijn Naam zal daar zijn; om te horen naar het gebed hetwelk Uw knecht bidden zal in deze plaats’. Twee weken later, op 16 mei 1912, wordt de gemeente geïnstitueerd. In 1932 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 281. Bij de watersnoodramp van 1953 valt er één slachtoffer in de gemeente en raakt het kerkgebouw ernstig beschadigd. In 1958 wordt de oostelijke vleugel van het naastgelegen pand Tavenu aangekocht en als vergaderzaal ingericht. In 2014 wordt dit uitgebreid, gemoderniseerd en met de kerk verbonden. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in ‘Geopende ogen over Wolphaartsdijk’. Het aantal belijdende leden bedraagt 147, het aantal doopleden 138.

inleven *vergankelijk* te zijn, en dat vanwege hun zonden en hun diepe val in Adam.

Zaligmakende Hogepriester

En van deze Hogepriester getuigt Paulus dat Hij 'volkomenlijk kan zalig maken'. Hij verlost de Zijnen van het grootste kwaad (de zonde), en Hij brengt ze tot het hoogste goed (de gemeenschap met God). En dat doet Hij volkomenlijk, dat wil zeggen: op een volmaakte wijze. Onze kanttekening zegt: 'Ten volle, also dat er niets aan ontbreekt, zodat buiten Hem geen deel der zaligheid óf in onszelf óf in een ander te vinden is'. Gods volk heeft geen halve Zaligmaker. Maar dat moet wel geleerd worden op de leerschool van genade. O, wat zoeken die bekommerde zielen hun zaligmakers vaak op plaatsen waar ze niet te vinden zijn. Ze zoeken hun zaligheid in zichzelf. Maar welgelukzalig zijn zij, die het voor God verliezen en Hem in Zijn recht liefkrijgen. Daar komt plaats voor deze enige Zaligmaker.

Gods volk heeft geen halve Zaligmaker.

Daar wijst de apostel ook op! Hij spreekt van 'degenen die door Hem tot God gaan'. Ze worden getrokken met liefdekoorden. Ze nemen afscheid van de wereld en al haar verleidingen. Ze begeren God te kennen. Zo worden ze geleid: met smeking en geweend, met een droefheid naar God. Met de koorden van veroordeling om hun hals. Door Hem! O, wat een waarde krijgt deze tussentredende Hogepriester voor een volk dat voor een heilig God niet kan bestaan. Wat krijgt een plaatsbekledend Hogepriester waarde voor een onrechtvaardig volk, dat voor een rechtvaardig God nooit kan bestaan. Wat krijgt deze schuldovernemende Hogepriester waarde voor een dood-schuldig volk, dat voor een toornend God niet kan bestaan. 'Door Hem tot God'. Dat houdt zoveel

in, geliefde lezer(es). Het is zo'n diep-ingrijpende les als Gods kinderen na alle ontvangen genade leren dat aan Gods recht volkomen genoeg gedaan moet worden in *mijn* leven. In de weg waarin zij de voetstappen van deze Hogepriester mogen drukken, leren zij dat er aan een hemelvaart een hellevaart voorafgaat. Het wordt van onze kant een afgesneden zaak. Het is de weg waarin Gods eer hun meer waard wordt dan hun eigen zaligheid. Zo worden zij door het Goddelijk gericht getrokken om deel te krijgen aan de dood en de opstanding van deze Hogepriester, opdat ze een verzoend Rechter leren kennen. Maar deze Hogepriester is ook ten hemel gevaren! Opdat Zijn volk weer een thuiskomen in God zou ontvangen. Wat groot als de ziel in de vrucht van Zijn hemelvaart mag delen.

Biddende Hogepriester

'Maar Deze!' Hij is nu ook gezeten aan de rechterhand van Zijn Vader. En daar leeft Hij altijd. Waartoe? Om voor Zijn volk te bidden. In de kanttekening staat: 'Aldaar altijd vervullende het andere deel van Zijn Hogepriesterlijk ambt, de voorbidding'. De grond voor die voorbidding ligt niet in Zijn volk. Als dat waar was, was het eeuwig kwijt. Maar de grond ligt in Zijn bloed en gerechtigheid. Hij bidt voor hen met een broederlijke liefde, want Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde. Hij bidt met altyddurende liefde. Geen ogenblik zal deze voorbidding verflauwen of verslappen. Hij bidt de Vader en Hij zal hen een andere Trooster geven. Met Pinksteren is de Heilige Geest als Trooster gekomen in Zijn Kerk. Een eeuwig wonder als de ziel in die verzegelende bediening van de Heilige Geest mag delen. Door Zijn voorbidding reinigt Hij ook de besmette gebeden van Zijn ellendig volk. Vraagt u ten slotte, waartoe Hij bidt? De Schrift is niet onduidelijk: opdat Hij Zich met Zijn volk verenigen mag in de hemel om Zijn heerlijkheid eeuwig te aanschouwen.

Geliefde lezer, kent deze dierbare Hogepriester óns in onze geestelijke armoede aan Zijn troon? ♦



Uit:
DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN

Over LUKAS 18:35-43

Derde tekst uit Lukas 18:35-43

'En zij boodschapten hem dat Jezus de Nazaréner voorbijging. En hij riep, zeggende: Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner!'

Lukas 18:37 en 38

De schare noemt hem: Jezus de Nazaréner. Hierin werd ook de profetische Schrift van het Oude Testament vervuld, waarin reeds lang tevoren door Gods besturing was voorzien dat Hij Nazaréner zou geheten worden (Matth. 2:23)

Doch, zo werd de Heere Jezus door de Joden niet alleen genoemd op een gangbare manier, zoals anderen die bij hun geboorteplaats genoemd werden. Nee, deze bijnaam van Nazaréner had omtrent Hem ook nog een andere betekenis, die we hier niet onopgemerkt voorbij mogen laten gaan, omdat zij bijzonder kan strekken tot onderwijs en troost van alle oprechte christenen. Onze Zaligmaker had zeer veel vijanden hier op aarde, zowel onder groten en kleinen, onder geestelijken en wereldse mensen, die Hem bitter haatten en vervolgden. Nu, door toedoen van deze zijn haters en vijanden, werd Hem meestal deze naam van Nazaréner gegeven. Het was hun bedoeling Hem met zo'n ►



*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

► bijnaam een openlijke verachting en bespottung aan te doen, want Nazareth was een klein en onaanzienlijk plaatsje in Galilea, dat bij de Joden zeer veracht was, zoals ook blijkt uit de uitroep van Nathanaël, die oprechte Israëliet: 'Kan uit Nazareth iets goeds zijn?' (Joh. 1:47).

Nu, om deze reden noemden de ongelovige Joden onze Zaligmaker doorgaans Jezus de Nazaréner, uit verachting en bespottung. En om daarmee de slechtheid en laagheid van Zijn Persoon te tekenen, en hoe onwaarschijnlijk het was dat Hij die grote en heerlijke Christus zou zijn, Die in de wereld verwacht werd, naar de belofte Gods. Daarom werd, om Hem te bespotten en schande aan te doen, ook boven Zijn hoofd, aan het kruis, deze titel door Pilatus gesteld: Jezus de Nazaréner, de Koning der Joden. Alsof men wilde zeggen: zie daar die schone Koning, Die ons uit Nazareth is toegekomen! (Joh. 19:19). Doch, hoe smadelijk en verachtelijk deze bijnaam ook was, en hoezeer de gezegende Heere Jezus daar ook gelasterd en bespot werd, Hij heeft Zich daar nochtans geenszins tegen verdedigd, maar Hij heeft die verachtelijke naam van Nazaréner zeer graag willen dragen. Hij heeft Zich in de omwandeling door eenieder zo laten noemen, zoals onder andere blijkt uit onze tekst. Hier wordt Hem deze bijnaam door de schare gegeven, meer uit gewoonte dan wel uit opzettelijke verachting en bespottung, waaruit wij dan het volgende tot onze troost mogen leren.

Wat een beklagenswaardige zaak het is dat de mensen, al van oude tijden af, zo verschrikkelijk dwaas en verkeerd zijn geweest om zich aan de uiterlijke nederigheid en geringheid van de Heere Jezus zozeer te ergeren, dat zij het daarom hebben aangedurfd Hem te verachten, te bespotten, ja, Hem gans te verwerpen! Zozeer is de wereld gezet op uiterlijk aanzien en vertoning! Wie het meest van zulke uiterlijke vertoning heeft, die is bij de wereld altijd het meest gezien en geacht. Hoe meer uiterlijke gedaante en ijdele vertoning, hoe meer de wereld gaapt naar dezulken en naar hun woorden hoort. O, dwaze en ijdele wereld!

► wordt vervolgd

De troost van de hemelvaart van Christus

ds. M. Karens, Middelburg

'En is opgenomen in de hemel'. Met dit ene sobere zinnetje beschrijft de evangelist Markus het grote heilsfeit van de hemelvaart van Christus. Dit kroningsfeest van de Koning van de Kerk is van onschatbare betekenis. Voor de Borg Zelf, voor Zijn Kerk, maar ook voor Zijn vijanden! Dus ook voor ons, want wij horen bij een van de twee.

Veertig dagen lang heeft de opgestane Heere gesproken met Zijn jongeren over het Koninkrijk Gods. Als hun grote Profeet en Leraar heeft Hij onderwijzende en vertroostende woorden gesproken. Nog één keer zijn ze samen. Elf schapen en hun Herder. Op de top van de Olijfberg staan ze stil. Het uur van scheiden is aangebroken. Het Kind gaat naar Zijn Vader. De Koning gaat naar Zijn troon. De Hogepriester gaat naar het binnenste heiligdom. De Voorloper gaat naar de hemel, om plaats te bereiden.

Afscheid, maar toch troost

Bij Christus' hemelvaart gedenken we het wonderlijke feit, de blijvende nabijheid en het persoonlijke profijt. Hij is van de aarde ten hemel opgeheven. Waarlijk, zichtbaar en plotseling. Zonder enige aankondiging, zonder vurige paarden en wagens, wordt Hij als door een onzichtbare hand langzaam opgetild. Plechtig en vol majesteit. Hij wordt nagestaard door Zijn leerlingen. Zegenend heeft Hij Zijn handen

over de Zijnen opgeheven. Zijn opnemen is een daad van de Vader. Er is niets meer te eisen. Het recht is voldaan. De vrede is verworven. De dood is verslonden. Het leven is aangebracht. De Vader, Die Hem gezonden had in de wereld, haalt Hem nu thuis. Hemelvaart is blijdschap voor de Drie-enige God. Blijdschap bij de Vader. Maar ook blijdschap voor Christus. En wat een blijdschap voor de Heilige Geest. Nu zal Hij de verworven zaligheid gaan uitwerken in zondaarsharten. Nu zal Hij Christus gaan verheerlijken. Christus is opgenomen in de hemel. Onder bazuingeschal neemt Christus plaats op de troon. Daar is Hij gezeten aan de rechterhand Gods. De plaats van de hoogste eer en macht. Hij is gezeten, Hij rust van Zijn volbrachte werk. Hij is daar ten goede voor Zijn bruidsgemeente.

Niet armer, maar juist rijker

De bruid van Christus mag Zich door het geloof in de Hemelvaart verblijden. Ze zijn er niet armer, maar rijker

van geworden. Naar Zijn menselijke natuur is de Bruidegom in de hemel, maar naar Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van hen. 'Hij is nabij de ziel die tot Hem zucht...'. Wat een rijke troostbron voor Zijn kinderen. Zij hebben geleerd dat zij de hemel gesloten hebben, dat zij een eeuwige scheiding hebben aangebracht tussen God en hun ziel. De Heilige Geest heeft hun ogen geopend. Zij hebben zich helwaardig leren keuren. Dat hebben ze verdiend en aanvaard. Ze zijn in hun zielsbeleving steeds verder van de hemel en steeds dichterbij de hel terechtgekomen. Maar voor zulke buitenstaanders wordt het een eeuwig wonder als de Heilige Geest in de nacht van hun verlorenheid hun geloofsoog opent voor de Ladder Jakobs, Jezus Christus, Die de gemeenschap Gods ontsloot voor rampzaligen. Hij sprak zegenend: Ik ga u voor! Ik ga voor u!

Drievoudig nut

Er is een drievoudige vrucht voor Zijn Kerk. Allereerst: Hij is de

Hemelvaart is blijdschap voor de Drie-enige God.

Voorspraak bij de Vader. De grote Hogepriester pleit daar op grond van Zijn zoenbloed voor al de Zijnen. Hij vergeet er niet en nooit één. Maar ook heeft Jezus 'ons vlees' in de hemel gebracht. Hij is de Voorloper. Het Hoofd is boven en dan zal het lichaam - Zijn lidmaten - volgen. Zijn ingaan in de hemel is een zeker pand, een garantie dat zij er ook komen. Het derde nut is dat Hij Zijn Geest tot een tegenpand in het hart gaf. Christus heeft iets van Zijn kinderen meegenomen (ons vlees) en zij ontvangen iets van Hem (Zijn Geest). Wat een ruil. Tegenpand is een tere beeldspraak. Zó worden zij door de kracht van de Geest opgewekt om te zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is. De Geest van Pinksteren, door Christus tien dagen

na de hemelvaart gezonden, trekt af van de aarde. 'Dat Hij ons Zijn Geest zendt'. Let erop: dit is onvoltooid tegenwoordige tijd. Hij zendt nog steeds. Ook Gods kind kan zo aardsgezind zijn, zich zo thuis voelen hier, zo leven zonder de Bruidegom. Maar de Heilige Geest wekt het verlangen, geeft uitgangen naar boven, naar Christus. 'Hoog omhoog, het hart naar boven, hier beneden is het niet; het ware leven, lieven, loven is daar waar men Jezus ziet'.

Zoeken wat boven is

Is het nog uw rampzalige staat dat u een hemel op aarde zoekt? Dient u nog steeds naar hartenlust de satan, de zonde en de wereld? Dan bent u (en ben jij) op weg naar de hel. Er zijn toch maar twee wegen! O, dan is er geen ongelukkiger schepsel dan u en jij.

Jezus Christus wordt u en jou nu nog gepredikt als de Redder en Zaligmaar van verlorenen. Hij maakt nog van vijanden vrienden!

Pelgrim, gaat u gebogen over de aarde? Bent u dagelijks in strijd met vele vijanden, zucht u onder de last van een verdorven bestaan? Uw Hoofd is boven. Hij zal door Zijn Heilige Geest in u, Zijn lidmaat, de hemelse gaven uitgieten en zal u met Zijn macht tegen alle vijanden beschutten en bewaren. En eenmaal zal vervuld worden: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt'.

Zijn de vruchten van de hemelvaart van Jezus in ons leven zichtbaar? 'Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn!' Mag u delen in de troost van de hemelvaart? Zing dan maar mee: 'U bent gevaren naar omhoog, en nam de kerker voor het oog, van heel Uw volk gevangen. Genadig deelt U nu Uw buit, aan wederhorigen zelfs uit. U wilt hen thuis ontvangen' (ds. C.J. Meeuse). ♦



► Het Kind gaat naar Zijn Vader. De Koning gaat naar Zijn troon. De Hogepriester gaat naar het binnenste heiligdom.

Nieuwe kerkvorst in Rome

‘De wereldkerk heeft een nieuwe leider’, kopten verschillende kranten op 9 mei naar aanleiding van de verkiezing van de Amerikaan Robert Francis Prevost tot paus. Onder de naam Leo XIV regeert hij sindsdien over de Rooms-Katholieke Kerk.

W.B. Kranendonk, Amersfoort

Wie begin mei de media ook maar vluchtig volgde, kon de pauswisseling niet ontgaan. Na het overlijden van paus Franciscus op 21 april ging er bijna geen dag voorbij of er was nieuws uit Rome. Spannende vraag was: wie wordt de nieuwe kerkvorst van de 1,4 miljard rooms-katholieken? Na vier stemmingen door 133 kardinalen kreeg de in Chicago geboren Prevost de pauselijke stola omgehangen. De keus voor een Amerikaan was op zichzelf al bijzonder.

De Rooms-Katholieke Kerk ziet de pauselijke macht als tegenhanger van de wereldlijke grootmachten. De verkiezing van Prevost is ook opvallend omdat de vorige paus met de naam Leo in 1899 een encycliek uitvaardigde waarin hij verheerlijking van Amerika veroordeelde.

Ethische punten

Met een kritische ondertoon constateerden seculiere media dat Leo XIV op ethische punten conservatieve opvattingen heeft. Zo is hij bijvoorbeeld uitgesproken verdediger van het ongeboren leven. Binnen conservatief christelijke kringen wordt de paus daarom juist gezien als medestrijder voor behoud van traditionele waarden.

Zorgwekkend is echter dat in veel protestantse kringen de paus ‘een broeder in Christus’ wordt genoemd. Dat verdoezelt de nog altijd bestaande kloof tussen Rome en de Reformatie.

Hoe groot die kloof is, bleek alleen al uit het eerste publieke optreden van de nieuwe paus waarbij hij een gebed tot Maria en de heiligen uitsprak. Daarmee onderstreepte hij nog maar weer eens dat Maria voor hem niet alleen de moeder des Heeren is, maar ook de ‘voorspraak, helpster en middelares’, zoals dat in de ‘Catechismus van de Katholieke Kerk’ wordt geleerd. De eerste daad van Leo XIV was het afkondigen van

een algemene aflaat voor iedereen waarmee de tijdelijk zonden van de mensen vergeven zouden zijn. Dat illustreert het fundamentele verschil met de reformatorische leer dat alleen Christus’ bloed reinigt van alle zonden en dat Hij alleen genade kan schenken.

De Reformatie wees met klem de gedachte af dat de paus als plaatsvervanger van Christus op aarde de macht had om genade uit te delen. Onomwonden noemden de reformatoren de paus daarom de antichrist. Toen Luther de banbul van paus Leo X thuiskreeg, antwoordde hij in een brief van 6 september 1520: ‘Beste Leo, als mens wil ik je eren. Maar als paus ben je voor mij niets anders dan de antichrist’.

Ook Calvijn stelde zich - zo mogelijk nog helderder - op het standpunt dat de paus de grote antichrist is. Bij zijn uitleg over de verschillende Bijbelteksten die spreken over de komst van de grote tegenstander van de Kerk zegt hij onomwonden dat dit de bisschop van Rome is. Zo schrijft hij bij de verklaring van 2 Thessalonicenzen 2:3 en 4: ‘Paulus spreekt niet van een mens, maar van het rijk dat de duivel zou innemen, om de stoel der gruwelijkheid midden in de tempel Gods op te richten; hetwelk wij in het pausdom vervuld zien’.

Dordtse Leerregels

Dezelfde gedachte is terug te vinden in de verschillende gereformeerde confessies. De voorrede van de Dordtse Leerregels spreekt over ‘de tirannie van de roomse antichrist en de schrikkelijke afgoderij des pausdoms’. De Nederlandse Geloofsbelijdenis veroordeelt het ‘rijk van



► De voorrede van de Dordtse Leerregels spreekt over ‘de tirannie van de roomse antichrist en de schrikkelijke afgoderij des pausdoms’.

de antichrist', waarmee duidelijk de Rooms-Katholieke Kerk wordt bedoeld. En de Westminster Confessie zegt (art. 25.6): 'De paus van Rome kan dus in geen enkel opzicht het hoofd van de kerk zijn, maar hij is die antichrist, die mens der zonde en zoon des verderfs, die zichzelf in de kerk tegen Christus verheft en tegen al wat God heet'.

Dit spoor volgde ds. G.H. Kersten. Vooral vanwege het amendement dat hij in 1925 indiende om het gezantschap bij de paus op te heffen, werd hij in de seculiere pers getekend als onverdraagzaam antipapist.

Maar ds. Kersten stond niet alleen in zijn afwijzing van het pauselijk gezag. Zeker aan het begin van de vorige eeuw leefden er ook breed binnen de Nederlandse Hervormde Kerk en in de Gereformeerde Kerken grote bezwaren tegen. Er verschenen in die tijd diverse publicaties tegen de roomse leer. Niet verwonderlijk, want in 1870 was op het Eerste Vaticaans Concilie het leerstuk van de pauselijke onfeilbaarheid aangenomen.

Twee voorbeelden: de hervormde dr. P.J. Kromsigt publiceerde in 1924 een preek waarin hij de roomse mis fel afwees. En de gereformeerde theoloog Herman Bavinck (1854-1921) gaat in zijn "Gereformeerde Dogmatiek" (deel IV, blz. 389 e.v.) uitvoerig in op de bezwaren tegen het pauselijk stelsel. Daarin zegt hij dat de rooms-katholieke hiërarchie ten onrechte is gebaseerd op een onderscheid tussen geestelijken en leken. Dat is nergens in het Nieuwe Testament te vinden. Ook een verschil in gezag tussen een bisschop en een presbyter noemt Bavinck onbijbels. Paulus gebruikt in Handelingen 20 beide woorden door elkaar, en de apostel Petrus noemt zichzelf medeouderling (1 Petr. 5:1). Verder wijst Bavinck erop dat het apostelambt een tijdelijk ambt was, dus de eventuele opvolgers van Petrus hebben geen bijzonder of apostolisch gezag. Bovendien is er geen enkel bewijs in de Bijbel dat Petrus een unieke autoriteit had ten opzichte van de andere apostelen. Bezwaren die tot op de dag vandaag nog relevant zijn. ♦

Gebed vóór de leer van de catechismus

ds. J. de Kok, Sint-Annaland

Van de opstellers van de formuliergebeden kan niet gezegd worden dat het onkundige mensen waren. De Heere had ze een goed verstand gegeven.

Een mens van nature gaat prat op zijn eigen wijsheid. Het leidt (helaas ook binnen de godsdienst) tot ongodelijk ijdel roepen en tegenstellingen der valselijk genaamde wetenschap (1 Tim. 6:20).

Van deze dingen is in het gebed vóór de leer van de catechismus echter niets te merken. Het gebed begint met een conclusie: 'Uw Woord is volkomen en bekeert de ziel'. Maar de geleerde opstellers ontdekken een probleem bij zichzelf. Ze zijn van nature blind en onbekwaam tot enig goed. En daar komt nog wat bij: de Heere ziet alleen diegenen aan die ootmoedig en verslagen zijn van hart en voor Gods Woord vrezen (Jes. 66:2).

Wat een les, beste lezer(es).

Hoe zitten wij onder Gods Woord, vooral ook onder 'de leer van de catechismus'? Als bijvoorbeeld Gods geboden behandeld worden? Of tijdens de behandeling van de kernzondagen 5, 7 en 23? Hóe luisieren wij dan? Kritisch? Verveeld? Of... kent u de zielsgestalte van dit formuliergebed? Want iemand die aan zijn eigen blindheid ontdekt is, komt er zo achter dat zijn verstand verlicht dient te worden door de Heilige Geest. Daar wordt in dit gebed vervolgens om gevraagd.

Toch zit er nog meer in het hart van de bidder van dit gebed. Hoogmoed en vijandschap!

U zegt: 'Wát? Hier is toch een kind Gods aan het woord?' Jazeker! En dat zie je juist aan deze woorden. Is het niet zo, kind des Heeren, dat de Heere u steeds meer ontdekt aan

uw hoogmoedig bestaan? Dát was toch de wortelzonde? Opstand tegen God?

Ooit zat ik eens in de auto met een medebroeder in de bediening. Samen spraken we over dat ellendig hoogmoedige bestaan vanbinnen. Daarbij merkte ik op: 'Die hoogmoed, je zou het eruit willen snijden!' Rustig antwoordde mijn broeder: 'Dan hou je maar weinig meer over...'. En zo is het. Ontdekkend licht laat zien dat je één bonk hoogmoed bent. En dat is nog niet alles. We lezen het in dit formuliergebed. Er zit in onze harten ook vijandschap tegen God. Ook na ontvangen genade, hoor. Wat is het een les dat er geen vrienden, maar vijanden met God verzoend worden. Een levenslange les!

Na deze belijdenis (die het grootste deel van het gebed inneemt) volgt de uiteindelijke vraag in dit gebed: of het Woord recht verstaan mag worden, of het leven daarnaar ingericht mag worden. Leer en leven zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Tot slot wordt er gevraagd om de bekering van 'allen die nog van Uw waarheid afdwalen'. En waarom? Omdat de bidder zo graag samen met hen in eendrachtigheid heilig en rechtvaardig leven wil. O, o, als we deze zin eens tot ons door laten dringen, wat zou er dan een berg minder ellende zijn, juist op het kerkelijk erf.

Vervolgens sluit ook dit gebed af met het allervolmaakste gebed. ♦

► wordt vervolgd

De gevangenis gevangelijk gevoerd

ds. J.J. van Ekeveld, Zeist

Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd.

Psalm 68:19b

Hemelvaart predikt ons niet alleen dát Christus is opgevaren in de hoogte, maar ook dat Hij de gevangenis gevangelijk heeft gevoerd.

Vroeger werden overwonnen vijanden achter de zegekar van de overwinnaar meegevoerd. Zo heeft de ten hemel gevaren Koning al Zijn vijanden achter Zijn zegekar gebonden. Welke vijanden? Allereerst de macht van de zonde waaraan we onszelf hebben onderworpen. Vervolgens is er de satan, want Hij is ingedrongen in het huis van de sterkgewapende om hem zijn vaten te ontroven. Zijn kop is verpletterd. Dan is er de wereld die in het boze ligt. Hij heeft die overwonnen en kan daarom zeggen tot Zijn Kerk: 'Heb goede moed, Ik heb de wereld overwonnen'. Ook de hel moest het van Hem verliezen. Daarom kon Paulus zeggen: 'Hel, waar is uw overwinning?' Om niet meer te noemen, Hij heeft ook de prikkel van de dood weggenomen. Hij draagt de sleutels van de hel en de dood. Al die vijanden heeft Hij gebonden aan Zijn zegekar.

Rechtvaardig oordeel

Waarom staat er dat Hij de gevangenis gevangelijk heeft gevoerd? Het is omdat die vijanden ons gevangen hebben genomen. De satan heeft ons gevangen, want we zijn hem toegevallen in het paradijs. De dood heeft ons gevangen, want de bezoldiging van de zonde is de dood. De hel heeft ons in zijn macht, want we hebben ons het rechtvaardig oordeel van God waardig gemaakt. Als kinderen van

Adam zijn wij gevangen geworden van satan, zonde, dood en hel. Is dat uw zielen nood al geworden? Van nature hebben we er geen erg in. Het is nodig dat onze ogen geopend worden voor de verschrikkelijke werkelijkheid van onze geestelijke gevangenschap. Bij het ontdekkend licht van Woord en Geest leren we onszelf als zulke gevangen kennen. Wat een gruwelijke ontdekking! Zo heeft de Heere ons niet gemaakt. Het bepaalt ons bij onze hemelhoge schuld. Is het uw nood en droefheid geworden dat u gezondigd hebt tegen een goeddoend en rechtvaardig God? Wat proberen we dan om onszelf te verlossen. We zijn mensen van het werkverbond, die het zelf met de heilige God in orde willen maken. Maar het wordt een mislukking. Hebt u bij het licht van boven al leren zien dat u door eigen schuld zo in de macht van de vijanden ligt, dat u uzelf nooit meer verlossen kunt? Is u dat tot schuld geworden? Dan blijft er geen uitkomst meer over, want u hebt uzelf aan die vijanden uitgeleverd. Dan wordt het waar: 'Is er dan, o groot Ontfermer, is er voor een nare kermer, is er voor een schreier nog gehoor, is er nog een open oor?'

Kop verpletterd

Let nu eens op dit woord, dat Hij de gevangenis gevangelijk heeft

gevoerd. Hemelvaart predikt dat Hij heeft overwonnen. Hebt u geen weer tegen de aanvallen van satan? De ten hemel gevaren Christus heeft zijn kop verpletterd. Hebt u geen kracht tegen de verleidingen van de wereld? Christus heeft de wereld overwonnen. Gaat u gebukt onder de last van uw zonden? Christus heeft die zondenlast van een ontelbare schare zondaren weggedragen. Beeft u voor de dood? Hij heeft de dood overwonnen.

Alle vijanden heeft Hij verslagen. Alle machten en krachten moesten het van Hem verliezen. Hij is ten hemel gevaren met al die vijanden gebonden aan Zijn zegekar. Is dat geen rijke boodschap? Nu mag gebonden worden verkondigd, dat er opening is van hun gevangenis, dat Hij de gevangenis gevangen genomen heeft. Hij voer ten hemel op vol eer en de kerker werd Zijn buit.

Last van de zonden nood

Bent u zo'n gevangene? Weet u niet hoe u ooit verlost moet worden van de macht van uw doodsvijanden? Misschien hebt u wel eens moed gehad dat het zou kunnen, zelfs voor u. Maar het is weer zo ver weg. Let nu eens op deze ten hemel gevaren Koning. Zou Hij geen macht hebben om u te verlossen? Strek uw gebonden handen naar Hem uit. Zou Hij geen macht hebben uw handen los te maken? Klaag Hem uw nood. Zou Hij machteloos zijn om u te bevrijden? Wat een wonder als ons oog geopend wordt voor Hem, Die overwonnen heeft. Dan is voor Hem geen vijand te machtig. Het is het woord van de ten hemel gevaren Zaligmaker: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'.

Het is hemelvaart geworden en daarom zijn er voor Hem alleen maar verslagen vijanden. En daarom ook voor de kerk, die in Hem begrepen mag zijn. Wee ons, als we altijd nog voor eigen rekening staan. Dan zullen we met al Zijn vijanden wegzinken in de eeuwige nacht. Maar nog klinkt de roepstem van de ten hemel gevaren Koning. ♦

Uit: De Saambinder, 25 mei 2017

Om vrede voor Jeruzalem

Deputaatschap Israël

Nog altijd duurt de onrust in het Midden-Oosten voort. In drie artikelen laten we onze contacten in Israël aan het woord over de situatie daar. In dit eerste artikel ds. D. Zadok, predikant van de gemeente Grace en Truth in Gedera.

Kunt u een persoonlijke reflectie geven op de oorlog?

‘Hoewel we in Israël zeggen dat we drie seizoenen hebben: zomer, winter en oorlog, is de oorlog van oktober heel ongewoon geweest qua duur en intensiteit. We hebben een zoon die zijn dienstplicht vervult en in het noorden en zuiden is geweest. Soms horen we dagen niets van hem. Onze schoonzoon is indirect betrokken bij de oorlog. Daarnaast zijn er op dit moment 26 soldaten uit onze gemeente betrokken bij de oorlog (in het begin waren het er 36). Bovendien heeft het feit dat velen zo’n 300 dagen als reservist hebben gediend voor veel spanning gezorgd in de gezinnen, vooral in gezinnen met kleine kinderen’.

Hoe gaat u daarmee om in het pastoraat?

‘De Psalmen zijn een grote bemoediging geweest en hebben velen getroost. De afgelopen maanden heb ik ook uit de Psalmen onderwezen in onze midweekse Bijbelstudie. Het aantal bezoeken en telefoontjes naar gemeenteleden is aanzienlijk toegenomen omdat het stressniveau voor velen hoog is. Het helpt dat ik niet alleen overleg heb met onze eigen kerkenraad, maar ook met andere pastors die in hetzelfde schuitje zitten’.

Hoe ziet u deze oorlog en de beproevingen van Israël geestelijk?

‘Wat ik in onze en enkele andere gemeenten heb gezien, is dat er

meer openheid is voor het Evangelie. Sinds oktober 2023 zijn er alleen al in onze gemeente ongeveer 11 mensen tot geloof gekomen. De gemiddelde leeftijd van hen is 24 jaar. Iedere dag komen we dicht bij de tweede komst van Christus. De steeds terugkerende boodschap in de Schrift, van Genesis 3 tot Openbaring 22, is de glorie en eer van God in het verlossen van Zijn volk door de oordelen heen. Verlossing komt door oordeel en moeilijke omstandigheden. Hoewel we de oorlog niet direct kunnen verbinden met Gods oordeel over ons of anderen, kunnen we wel zeggen dat God de oorlog gebruikt om aan beide kanten van het conflict de harten van velen te openen. Ik geloof dat God nog niet klaar is met Israël en dat God Israël redt op Zijn tijd en op Zijn manier’.



► Ds. D. Zadok

Welke manieren ziet u om het conflict te beëindigen?

‘Ik hoop dat we al onze gijzelaars kunnen terugbrengen, zowel degenen die nog in leven zijn als de lichamen van anderen, en dat we dan een tijdje kunnen stoppen met vechten. Als natie hebben we rust nodig van de oorlog. We hebben te maken met een vijand waar Paulus over schrijft in Efeze 6:12. Ook als deze oorlog is afgelopen, zullen er nog andere oorlogen komen. Verlossing door oordeel en verdrukking betekent ook dat er, naarmate de eindtijd vordert, meer oorlogen, aardbevingen en andere rampen zullen komen. Maar in Christus zijn we meer dan overwinnaars. Overigens ware het te wensen dat beide partijen Psalm 34:13-14 in de praktijk zouden brengen’.

In Jezus' tijd combineerden veel mensen aardse vrede en geestelijke vrede, terwijl Jezus leerde dat Zijn Koninkrijk niet van deze aarde is. Zien we dat nu ook?

‘Zeker. Het volk Israël en de discipelen zagen Christus als Bevrijder uit het onderdrukkende juk van het Romeinse Rijk. Dit zou een utopia brengen. Zij zagen het geestelijke zowel als het fysieke rijk als één Koninkrijk. Jezus herinnerde hen er echter aan dat er twee Koninkrijken zijn, die weliswaar op elkaar inwerken, maar toch van elkaar gescheiden zijn. Belangrijker dan het aardse is het eeuwige Koninkrijk van God, en niet de stad van de mens. Maar hoewel ons burgerschap in de hemel is, leven we in deze wereld (Joh. 17:15-16)’.

Wat verwacht u in deze moeilijke tijden van de kerken in Nederland en wereldwijd?

‘Ten eerste dat ze voor ons zullen bidden dat we ondanks alle uitdagingen trouw blijven aan het Evangelie van genade. En dat we voortdurend en consequent het Woord verkondigen aan onze mensen en onze Arabische burens. Ten tweede, dat de kerk in Nederland en de kerk wereldwijd niet zullen zwijgen, zoals in de Holocaust, maar dat ze met luide stem zullen opkomen voor de waarheid en aan de goede kant staan. Zwijg alsjeblieft niet weer’. ♦

Hoe Hij is opgevaren

1. Hij is opgevaren terwijl Hij Zijn apostelen zegende: 'En het geschiedde als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel' (Luk. 24:51). Het is een bijzondere troost voor Christus' dienaren dat, hoewel de wereld hen haat, Christus hen zegent. Ja, Hij heeft Zijn scheiden met hen gedeeld bij wijze van zegening. Zoals Jakob toen hij de wereld verliet zijn zonen gezegend heeft, zo heeft ook Christus, uit de wereld scheidende, Zijn apostelen gezegend en al Zijn getrouwe dienaren tot het einde der wereld. Anderen voegen eraan toe dat in deze apostelen niet alleen de dienaren, maar ook alle uitverkorenen tot aan het einde der wereld gezegend zijn. De apostelen werden toen aangemerkt als algemene personen, die deze zegening voor ons allen ontvingen, en zo worden deze woorden die toen uitgesproken zijn, verklaard: 'Zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld' (Matth. 28:20). Dit was het laatste werk dat Christus op aarde gedaan heeft, om aan te tonen dat Hij ons door Zijn dood verlost heeft van de vloek van de wet, en dat Hij nu, opvarende in de hemel, machtig is 'ons te zegenen met alle geestelijke zegeningen in de hemel' (Ef. 1:3).
2. Hij is zichtbaar opgevaren ten aanschouwen van de apostelen: Zij zagen dat Hij werd opgenomen (Hand. 1:9). Hij is niet haastig van hen weggerukt zoals Elia, noch in het verborgen en bedekt weggenomen zoals Henoeh, maar in de tegenwoordigheid van hen allen, zowel apostelen als discipelen, is

Hij opgevaren in de hemel. Maar waarom niet voor de ogen van alle Joden, zodat zij konden weten dat Hij was opgestaan en in de hemel opgevaren? Zeker, dit was het doel, dat God liever wilde dat de hoofdstukken van het geloof zouden geleerd worden door horen dan door zien. Hoewel Christus' eigen discipelen geleerd waren door zien, om zo anderen des te beter te leren die niet zien zouden, zo is echter het gewone middel om tot het geloof te komen het gehoor: 'Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? (...) Zo is dan

Hij is voornamelijk opgevaren door de almachtige kracht van Zijn Godheid.

het geloof uit het gehoor, en het gehoor uit het Woord Gods'.

En betreffende de Joden zegt de apostel: 'Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de gehele aarde uitgegaan, en hun woorden tot de einden der wereld' (Rom. 10:14, 17, 18).

3. Hij is voornamelijk opgevaren door de almachtige kracht van Zijn Godheid. Zo is nooit iemand, behalve Jezus Christus, in de hemel opgevaren, want hoewel

Henoeh en Elia in de hemel zijn opgenomen, zo was het toch niet door hun eigen macht of door henzelf, maar zij zijn door Gods kracht opgevaren en door de hulp en de dienst van engelen: 'Er was een vurige wagen met vurige paarden (...). Alzo voer Elia met een onweder ten hemel' (2 Kon. 2:11).

4. Hij is opgevaren in een wolk: 'Hij werd opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen' (Hand. 1:9), waarmee Hij bewezen heeft dat Hij een Heere is van alle schepselen. Hij had al op de aarde gestreden, op de zee gewandeld, de hel of het graf overwonnen en nu hebben de wolken Hem opgenomen. En de hemelen zijn geopend en hebben een weg gebaad voor de Koning der heerlijkheid om daar in te gaan. Christus Die zal terugkomen, wordt gezegd te zullen komen 'op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid' (Matth. 24:30). 'Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels' (Matth. 26:64). Wat door de getuigenis van de engel bevestigd wordt: 'Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal also komen, gelijkwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren' (Hand. 1:11). In de wolken is Hij opgevaren, op de wolken zal Hij terugkomen.
5. Hij is opgevaren met het geluid van de bazuin, op aarde werd niet gezongen 'hosanna', maar in de hemel het 'hallelujah'. Dan zegt de psalmist: 'God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin' (Ps. 47:6). Dit is zeker, in de hemel is over Christus' hemelvaart grote vreugde geweest. Zelfs de engelen hebben Hem daar met lofzangen en zegelieden verwelkomd. ♦

**Uit: "Het zien op Jezus",
Isaac Ambrosius (Houten, 2003)**

Datheen en de politiek

ds. C.J. Meeuse, Arnhemuiden

De weg van sommigen van Gods knechten is zo geleid dat ze bij de politiek betrokken raakten. Dit heeft vaak geleid tot problemen die niet door iedereen begrepen werden. Daardoor werd hun functioneren in het kerkelijk leven nog weleens ernstig bemoeilijkt.

Een predikant die door politieke verwickelingen veel heeft geleden en zelfs schade heeft opgelopen, is Petrus Dathenus (1531-1588). Datheen is ongetwijfeld een gezegend instrument in Gods hand geweest om Zijn kerk in ons land te bouwen in de tijd van schavotten en rokende brandstapels. De door hem uit het Frans vertaalde psalmen zijn eeuwenlang in de kerken gezongen. Het was ook door zijn toedoen dat de Heidelbergse Catechismus in ons land in gebruik is gekomen.

Datheen was aanvankelijk een Karmelieter monnik uit Vlaanderen. Hij kwam onder de indruk van mensen die om hun geloofsovertuiging martelingen ondergingen en zelfs gewelddadig ter dood werden gebracht. Hij las de werken van Calvijn en verliet het klooster om opgeleid te worden voor de bediening van Gods Woord. Samen met veel andere protestanten vluchtte hij naar Engeland. In Londen werd hij opgeleid in de Nederlandse vluchtelingengemeente door Johannes à Lasco. Vanwege de vervolgingen tijdens het bewind van Maria de Bloedige vluchtte hij vervolgens naar Emden, waar ook een belangrijke Nederlandse vluchtelingengemeente was. Vandaar reisde hij door naar Frankfort, waar de vluchtelingengemeente hem beroepen had.

Hofprediker

In Frankfort ontmoette Datheen Calvijn, wiens opvattingen hij van harte toegedaan was. Lutherse predikanten maakten het daar de gereformeerden moeilijk. Datheen werd in de gelegenheid gesteld om in de Palts, waar de gereformeerde Frederik de Vrome keurvorst was, een Nederlandse gereformeerde gemeente te stichten. Hij werd tot hofprediker aangesteld en vertaalde de Franse psalmen en de Heidelbergse Catechismus in het Nederlands. Ook werkte hij aan de liturgie (de formulieren) voor de Nederlandse gemeenten. Voor de keurvorst



► Petrus Datheen

onderhield Datheen contacten met Willem van Oranje. In 1566 keerde hij terug naar Nederland en werd rondreizend hagenprediker.

Datheen hielp het verzet tegen Filips II te organiseren. Eerst probeerde men op de Synode van Gent koning Filips tevreden te stellen met drie miljoen gulden om daarmee vrijheid van godsdienst te krijgen. Toen dit niet lukte, besloot de Synode van Antwerpen - onder leiding van Datheen - de strijd tegen Spanje te steunen. Hij werd door de landvoogdes in de ban gedaan en ging voor een tweede periode naar Frankenthal. Na terugkeer in ons land (in 1578) werd hij tot voorzitter gekozen van de Synode van Dordrecht van dat jaar.

Gevangengezet

Doordat Datheen tegenstander was van een godsdienstvrede die de roomsen vrijheid van godsdienst gaf, kwam hij in hevig conflict met de prins. Tegen diens wil bezocht Datheen de stad Gent. Maar toen zijn metgezel, Hembyze, een verrader bleek te zijn die de stad aan Parma wilde overleveren, verloor Datheen het vertrouwen van de overheid. Hembyze eindigde zijn leven wegens verraad op het schavot en Datheen werd gevangengezet.

Na zijn vrijlating beschouwde men Datheen als een vijand van de prins, wat hem zeker na de moord op de prins in 1584 zwaar werd aangerekend. Hij veranderde zijn naam in Petrus Montanus en vertrok naar Sleeswijk-Holstein. Contacten met een arts die tot de sekte der Davidjoristen behoorde, plaatste hem weer onder verdenking, maar na een onderzoek van de Nederlandse kerk bleek hij de waarheid getrouw te zijn.

Datheen stierf als een gebroken man in Elbing, in Oost-Pruisen, waar hij als arts in zijn levensonderhoud had voorzien. Zijn werk, en ook dat van andere predikanten die in de politiek schade hebben opgelopen, mag echter nog steeds tot rijke zegen zijn. ♦

Relatievorming

Vragen en antwoorden over verkering

J. van den Brink MSc & ds. A. Schreuder

Losse exemplaren € 9,95

Voor kerken, scholen en instanties gelden gereduceerde prijzen; te bestellen bij boekhandel De Schuilplaats



Als tweede deel in de serie "Scheppingsorde m/v vandaag" is bij Bijbels Beraad m/v het boekje "Relatievorming" verschenen. Dit boekje biedt jongeren, jongvolwassenen, ouders en opvoeders Bijbelse handvatten rondom verkering, verliefdheid en relatievorming. Het doel van de uitgave is om jongeren te helpen na te denken over verantwoorde relatievorming en de betekenis van verkering en huwelijk.

Er komen essentiële vragen aan de orde. Uiteraard als eerste de vraag wat de Bijbel zegt over relatievorming. Maar ook tere vragen over het lichamelijk met elkaar omgaan in de verkeringstijd: Hoe ver mag je daarin gaan? En hoe moet je houding zijn als je vriend of vriendin in een eerdere relatie te

ver is gegaan op seksueel gebied?

De schrijvers besteden veel aandacht aan de rol van de ouders. In hoeverre moet je je ouders betrekken bij het aangaan van een relatie? En als je niet bij je ouders terecht kunt? Hoe staat het dan met het respect voor en de gehoorzaamheid aan je ouders? In het boekje wordt de terechte raad gegeven om dan iemand te zoeken die je vertrouwt en die je om raad zou durven vragen, bijvoorbeeld een geschikte ambtsdrager, jeugtleider in de kerk, docent(e) op school of een iets oudere vriend(in). Ik plaats daarbij wel de opmerking dat de rol en de invloed van vrienden mijns inziens wat onderbelicht blijft. Als ik me niet vergis bespreken veel jongeren in het algemeen persoonlijke zaken eerder met vrienden dan met hun ouders. Ik zeg het voorzichtig. Ouders zijn en blijven de eerst aangewezenen als het om deze dingen gaat, maar de invloed van vrienden mag niet worden onderschat. Het boekje is op een toegankelijke wijze voor jongeren geschreven en biedt niet alleen hen, maar ook ouders veel stof tot nadenken.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Gelouterd door het lijden

Getuigenissen van Gods kinderen in de Tweede Wereldoorlog

B. Hooghwerff

uitg. Den Hertog, 207 blz., € 23,90



'Als een akker is Putten geploegd geworden', schreef ds. J.T. Doornenbal. In oktober 1944 werden tijdens een razzia 659 mannen weggevoerd. Verreweg de meesten kwamen om in Duitsland. Sommige gezinnen betreurden het verlies van de vader en meerdere zonen.

In de Dorpsstraat in Putten woonden na de oorlog wel 35 weduwen naast elkaar. Ds. C.J.P. Lam schreef in 1965: 'Huwelijksjubilea komen in onze wijkgemeente maar sporadisch voor, omdat in 1944 zo heel veel mannen bij de razzia zijn weggevoerd'. De diepingrijpende gebeurtenissen zijn voor sommige mensen tot geestelijke zegen geweest, laat de Klaaswaalse historicus B. Hooghwerff zien in zijn boek "Gelouterd door het lijden". Hij citeert J. van Wincoop, die onze gemeente in Nijkerk zo'n 38 jaar in het ambt diende: 'Onze wegvoering is voor

mijn moeder het middel geweest tot haar bekering'.

De honderd pagina's over Putten vormen de tweede helft van dit boek. Er gaan negentig pagina's aan vooraf over de levensloop van ds. G.J. Koolhaas (1884-1965). Ook daarbij krijgen de oorlogsjaren ruime aandacht. Ds. Koolhaas was toen hervormd predikant in Huizen en Oldebroek.

In Oldebroek droeg de predikant niet alleen zorg voor zijn gemeenteleden, maar ook voor het welzijn van de vele onderduikers. Over die tijd noteerde streekhistoricus G. Wentzel: 'Als de toestand door een of ander besluit van de bezetter bijzonder precair werd, riep hij in de pastorie wat gemeenteleden bij zich voor een gebedsstonde. Eens zei iemand tegen me: 'Het ging je gewoon door merg en been zoals hij bad'. Hij smeekte, nee, riep om uitreding'. Gekniel op de grond. Daarna ging ds. Koolhaas 'regelrecht naar de Ortskommandant en deed een pleidooi om geen mensen gevangen te nemen of te fusilleren.' Nadat Oldebroek was bevrijd, sprak de predikant over Psalm 126: 'De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd'.

L. Vogelaar, Scherpenzeel

Mededeling Curatorium Theologische School

Namens het curatorium:
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G. van Manen, secretaris



De curatoren, die op maandag 19 mei, dinsdag 20 mei en woensdag 21 mei in vergadering bijeen zijn geweest, kunnen u tot hun hartelijke blijdschap mededelen dat zij vrijmoedigheid vonden om de volgende personen toe te laten tot de opleiding tot dienaar van het Goddelijke Woord:

T. Hakvoort uit Guinee. Hij is 41 jaar oud en gehuwd. Het echtpaar heeft 4 kinderen. In het dagelijks leven is hij evangelist in Guinee, te Boké, voor de Zending Gereformeerde Gemeenten.

P.C. Kok uit Waddinxveen. Hij is 49 jaar oud en gehuwd. Het echtpaar heeft 3 kinderen. In het dagelijks leven is hij docent op het Hoornbeeck College in Gouda en pastoraal werker in Beth-San te Moerkapelle. Daarnaast is hij ouderling in de Gereformeerde Gemeente van Boskoop.

K.K. de Wit uit Tholen. Hij is 43 jaar oud en gehuwd. Het echtpaar heeft 5 kinderen. Hij is werkzaam als

docent aan de CSG Prins Maurits te Middelharnis. Daarnaast is hij ouderling in de Gereformeerde Gemeente van Tholen.

Opnieuw mogen we opmerken dat de Heere nog bemoeienissen met onze gemeenten maken wil. Bij ons ligt er geen enkele verdienste of waardigheid. Het tegendeel is waar. Mochten we in waarheid met Daniël instemmen en belijden: Wij hebben gezondigd, wij zijn goddeloos geweest. Bij ons is de beschaamdheid der aangezichten. O Heere, hoor, o Heere, vergeef. Want bij de Heere onze God zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben.

Hij Zelf mocht - om Christus' wil - de ware verwondering en dankbaarheid in onze harten willen leggen om Hem alleen te erkennen voor wat Hij nog geeft en laat.

Dat er een drietal mannen toegelaten mocht worden, geeft nog weer hoop dat de eeuwige en onveranderlijke Verbondsgod ook in de nageslachten uit soeverein ontfermen Zijn genade verheerlijken wil.

*Ik heb, dit was Uw taal,
een vast verbond gemaakt
Met Mijnen gunsteling,
dien steeds Mijn oog bewaakt;
Ik heb aan Mijnen knecht,
aan Mijnen uitverkoren',
Aan David, in Mijn gunst,
met enen eed gezworen:
'Ik zal van kind tot kind,
tot aan het eind der dagen
Uw zaad bevestigen,
en uwen rijkstroon schragen'.*

Psalm 89:2 berijmd ♦

Kerknieuws

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Sheboygan (USA),
ds. E.C. Adams te Picture Butte
(Canada).

BEDANKT

voor Sioux Falls (USA),
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke

RECTIFICATIE

TEL.NR. DS. M.L. DEKKER

Het juiste telefoonnummer van
ds. M.L. Dekker is: 06-18623938.

Berichten

CONFERENTIE OVER RELATIEVORMING

Op vrijdagmiddag en -avond 20 juni belegt Bijbels Beraad M/V een conferentie over het thema relatievorming, getiteld "Dating en relating - hoe christelijke jongeren elkaar vandaag vinden en trouwen". Dr. B.J. Spruyt spreekt over 'het hof maken door de jaren heen'. N. Bakker presenteert zijn onderzoek naar belangrijke vragen en knelpunten rondom relatievorming die leven onder christelijke jongeren. Na een maaltijd spreken ds. O. Lohuis, dr. B.A. Zuiddam en Evert Barten over relatievorming vanuit Bijbels, kerkhistorisch en pedagogisch-didactisch perspectief. De conferentie is speciaal bedoeld voor eenieder die betrokken is bij de vorming en opvoeding van jongeren - predikanten, ambtsdragers, docenten, jeugdwerkers en ouders. Aanmelden kan via: bijbelsberaadmv.nl/bijeenkomsten

JONGERENAVOND IN ZWOLLE

Op zaterdag 14 juni wordt voor de achtste keer een avond georganiseerd voor jongeren uit de gemeenten in de classis Kampen. C. Stoffer, Tweede Kamerlid en fractievoorzitter van de SGP, spreekt over: 'Onder welke voorwaarden steunen we een seculier kabinet?' Ds. A. Verschuure heeft de leiding. Na de pauze worden vragen beantwoord door de heer Stoffer en T. Koekoek (actief als jonge lijsttrekker van de SGP). De avond begint om 19.45 uur en duurt tot 22.30 uur. Er is ruimte voor ontmoeting met een hapje

en een drankje. Ook is er een collecte. Jongeren van ca. 18-35 jaar zijn welkom. Locatie: Kerkgebouw Geref. Gemeente, Kromme Mijdrecht 1 te Zwolle. Voor vragen of opmerkingen mail naar: bezinning@kliksafe.nl

STICHTING ISMAËL HOUDT FAMILIEDAG

Stichting Ismaël houdt op zaterdag 7 juni (9.30-14.00 uur) een familiedag in de Gomarusscholengemeenschap, Hoefslag 11 te Gorinchem. De opening wordt verricht door ds. W. Visscher. Een predikant uit het Midden-Oosten vertelt over 'Christen-zijn in de Arabische wereld'. Er is ook een programma voor kinderen van 4-12 jaar. Aanmelden via: www.stichting-ismael.nl/familiedag

FIETS- EN AUTOTOCHTEN

Genemuiden - Op zaterdag 31 mei is er een fietstocht rond Genemuiden met als vertrekpunt de kerk van de Geref. Gemeente (Taghof 3). Onderweg zijn er eetpunten (contant betalen). Inschrijven kan tussen 9.45 en 11.00 uur bij de kerk; kosten: € 3.50 p.p., € 2,50 voor een kind, max. € 15 per gezin). De opbrengst is voor Bijzondere Noden (ondergrondse kerk). Meer info: fietstocht@gergemgenemuiden.nl
Veen - Op Tweede Pinksterdag wordt er in Veen een autopuzzeltocht georganiseerd door het land van Altena. Tijdens de rit is er aandacht voor 80 jaar bevrijding. Voor info over prijzen en voor aanmelden: mail naar acties@gergemveen.nl

ZANGAVONDEN

Beekbergen - Eben-Haëzerkerk, zat. 7 juni, 19.30 uur, mannenkoor Jubilate Deo uit Apeldoorn, gem. koor Yehuda uit Beekbergen; ds. A. Schreuder, meditatie; collecte t.b.v. aflossing lening kerkgebouw.

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 7 juni, 19.30 uur, Sionskoor-4, kinderprojectkoor Shalom, Joost van Belzen, orgel; collecte voor ZGG (kaarten via website Peter Wildeman).

Kesteren - Hersteld Herv. kerk, zat. 7 juni, 19.30 uur, koor en samenzangavond t.b.v. ZGG (fam. Baan in Guinee), zangvereniging Deo Juvante o.l.v. Niels Adema, met kinder-, meiden- en gem. koor (€ 7,50, kinderen t/m 12 jaar € 2.50).

Ridderkerk-Slikkerveer - Eben-Haëzerkerk, vr. 6 juni, 19.30 uur, Seba gem. koor, gem. koor Met hart en stem, kinderkoren De Kleinnoot en Benjamin; collecte t.b.v. ZGG.

Yerseke - Herv. Kerk, zat. 7 juni, 19.30 uur, jong gem. koor Sela, mannenkoor Jeduthun (koren van de Geref. Gemeenten te Kruiningen en Krabbendijke), Reindert Jan Rijkers, orgel; leiding ouderling Van Manen; collecte voor woonlocatie De Boeg in 's-Gravenpolder (toegang vrij).

Zaltbommel - Maartenskerk, ma. 9 juni (Tweede Pinksterdag), 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. B.J. van Boven; collecte voor Wittenberg zorg aan huis (toegang vrij).

Kerkdiensten

ZONDAG 1 JUNI 2025

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater;
Aalst 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder;
Alblasserdam 9.30 en 15.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Alphen aan den Rijn** 19.00 uur ds. M.G. van Middendorp;
Amsterdam 18.30 uur ds. P. Mulder;

Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Arnhem** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn;
Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en

19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements;
Berkenwoude 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; **Boskoop** 9.30

en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur stud. W. de Jong; **Burgh-Haamstede** 10.00 uur ds. W. Harinck; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. H.A. van Zetten en 18.00 uur stud. J. Kroon; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 18.45 uur ds. J.M. Evers; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Deventer** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Dinteloord** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Dordrecht** 16.45 uur ds. G.J. Baan; **Drachten** 19.00 uur (Belijdenisdienst) ds. A. Verschuure; **Ede** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 19.00 uur (Belijdenisdienst) ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. J. Janse; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 uur (H.D.) ds. A. Schot en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Gorinchem** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Gouda** 9.30 uur ds. W.A. Zondag en 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 uur ds. P.C. Vlot en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 9.30 en 15.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. M.L. Dekker; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Hoogeveen** 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Houten** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Kampen** 15.30 uur ds. G. van Manen; **Kamperland** 16.00 uur ds. W. Harinck; **Kapelle-Biezelinge** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 17.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. A.J. de Waard; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 en 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. S. Maljaars en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leiderdorp** 10.00

(H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 18.30 uur ds. A.E. Brijder; **Meliskerke** 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Melissant** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M.L. Dekker; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Middelharnis** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. A.J. de Waard; **Mijdrecht** 18.30 uur ds. W. Visscher; **Naaldwijk** 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Nieuw-Beijerland** 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens en 14.00 uur ds. H. Brons; **Nieuwe-Tonge** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nieuwer Ter Aa** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Nieuwerkerk** 15.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Nunspeet** 9.30 uur ds. K. Boeder en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Oostburg** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Oosterland** 14.30 uur ds. M. Blok en 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Oostkapelle** 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. B. Labee; **Oostvoorne** 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Oppeendoes** 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 18.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Oude-Tonge** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Poederroijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Puttershoek** 14.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; **Rhenen** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A.E. Brijder; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rotterdam-Centrum** 10.00 uur stud. D. de Jong en 17.00 uur ds. H. van der Heiden; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Philipsland** 9.30 en 15.00 uur ds. J. de Kok; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur

ds. R.T. Michielse; **Soest** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; **Spijkenisse** 10.00 en 16.00 uur stud. J. Kroon; **Sprang-Capelle** 15.00 uur stud. W. de Jong; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Uddel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. Brons; **Wageningen** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. B. Labee en 14.00 uur ds. M. Karens; **Westzaan** 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 9.30 en 19.00 uur stud. K.L. Blok.

DINSDAG 3 JUNI 2025

Borssele 19.30 uur ds. W. Harinck; **Drachten** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Nijkerk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen.

WOENSDAG 4 JUNI 2025

Aalst 19.30 uur (Belijdenisdienst) ds. H.J. Agteresch; **Alphen aan den Rijn** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Gouda** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Hardinxveld-Giessendam** 13.30 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. R.T. Michielse; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Moerkapelle** 15.00 uur (huw. bev.) ds. H. Brons; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Poederroijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Ridderkerk** 19.30 uur ds. S. Maljaars; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Wageningen** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Westzaan** 19.30 uur ds. G. Pater; **Zwolle** 19.30 uur ds. G. Beens.

DONDERDAG 5 JUNI 2025

Barendrecht 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Barneveld-Zuid** 19.30 uur (voor de GBS) ds. C. Hogchem; **Capelle**

aan den IJssel-West 19.45 uur ds. A.T. Huijser; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **'s-Gravensande** 19.45 uur ds. A.A. Brugge; **Meeuwen** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur (huw.bev.) ds. J. de Kok; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Oppeendoes** 19.30 uur ds. J. IJsselstein; **Poortugaal** 19.30 uur ds. M. Karens; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Stolwijk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Veen** 18.30 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Yerseke** 13.45 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen; **Zwijndrecht** 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder.

VRIJDAG 6 JUNI 2025

Kootwijkerbroek 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Nieuwerkerk** 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; **Opheusden** 13.45 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw; **Scherpenzeel** 13.30 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Tholen** 15.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; **Veenendaal** 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

ZONDAG 1 JUNI 2025

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M.

Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. S. de Visser.

Advertenties

En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben, want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid.

Openbaring 22:5

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-amtbroeder

Johannes de Visser

Van 1969 tot eind 1997 heeft hij onze gemeente mogen dienen in het ambt van ouderling. In deze 28 jaar heeft hij veel ambtelijk werk mogen verrichten in alle getrouwheid, liefde en betrokkenheid.

De HEERE ondersteune en trooste zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

Namens de kerkenraad,
Ds. A.P. Baaijens, preses
S. Minderhoud, scriba

Aagtekerke, 17 mei 2025

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Westkapelle heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van oud-ouderling

Joh. de Visser

Hij mocht de gemeente in alle getrouwheid dienen van 1998 tot 2019. We mogen geloven dat hij nu de strijd te boven is en eeuwig mag zingen van Gods goedertierenheden.

De Heere sterke de familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
A. Maljaars, voorz.
W. de Visser, scriba

PSALMZANGAVOND + BOVENSTEM
D.V. MAANDAG 9 JUNI (2E PINKSTERDAG)
SINT MAARTENSKERK – ZALTBOOMMEL
Aanvang: 19.30 uur - Organist: Pieter Heykoop
Leiding: Ds. B.J. van Boven - Toegang vrij!
Coll. Wittenberg Zorg aan huis

Middelburg-Veere, beleef rust en ruimte in en om ons appartement voor 2 personen, www.kleinsintjan.nl

DB
LETSELSCHADE

Schade door een ongeval?

DB Letselschade
helpt u kosteloos bij het verhalen van uw schade

DB-LETSELSCHADE.NL
0252-701108

Begrafenisondernehmung
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg		0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam		0184 - 611 154
Werkendam		0183 - 701 017
Dordrecht e.o.		078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland		0184 - 683 838
Barendrecht		0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begrafenisondernehmungdejongh.nl | www.begrafenisondernehmungdejongh.nl

(Ambts) kostuums

een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel



Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

Kamer te huur in Oud. a/d IJssel
Gedeelde keuken en badkamer met
3 meiden, 20 km van R'dam en 9 km
van Gouda. 350,- p.m. 06-11100816

Op zaterdag 31 mei (09.30u - 14.30u)
houden we onze jaarlijkse **verkoopdag bij**
de Bethabarakerk, Jan Lievenslaan 12 te
Oud-Beijerland. De opbrengst is bestemd
voor het Diaconaal gastenhuis De Oase
te Ouddorp en Stichting De Vluchtheuvel.
Jong en oud van harte welkom!

Caravan te huur voor 6 pers. in Nunspeet
op Camping Groot Grobbenhorst.
Weken 29 t/m 32 zijn bezet, verder ook
buiten de vakanties te huren.
Verdere info: wittecariolien@gmail.com

Te koop: ruime tussenwoning
Woonopp.: 117m² Perceel: 169m²
4 slaapkamers. Beukelmanstraat 10
Meliskerke Vraagprijs €299.000
www.funda.nl/detail/43826070
Tel.nr. 0627835309

EN DAN BEN JE
LEREAAR
Powered by Progressus

JEAN STERK

**"In het onderwijs is het
elke dag weer verrassend.
Je maakt altijd wel iets
mee, dat zorgt voor de
mooiste verhalen."**

ENDANBENJELERAAR.NL

Kom jij ook werken in het reformatisch onderwijs?

Ontdek jouw kansen en ontwikkelmogelijkheden
als leraar! Jouw talent verrijkt het onderwijs.



Praktijk
den Uijl

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

Te huur 5-pers. chalet Ouddorp
Beschikbaar juni, juli & na 15 aug.
www.vakantieouddorpbijzee.nl
Tel. 06 26 524 602



ds. D.L.
Aangeenbrugschool

Het bestuur van de Ds. D.L. Aangeenbrug-
school te Terneuzen is met ingang van het
nieuwe schooljaar op zoek naar:

**GROEPS-
LEERKRACHT(EN)**
midden- en bovenbouw
(0,2 tot 1,0 wtf, betrekking-
omvang en werktijden in overleg)

Wij komen graag met je in gesprek als:

- jij de reformatische grondslag onderschrijft en die van harte wilt uitdragen;
- jij met jouw kwaliteiten ons enthousiaste team wilt versterken;
- jij graag werkt aan kwalitatief goed onderwijs.

**Lijkt het je mooi om in ons team in
Zeeuws-Vlaanderen te komen werken?**

Neem dan contact op met de directeur,
Jan Hendrik Guiljam, tel. 0115 - 61 29 77
of 06 - 87 97 26 42

Stuur je sollicitatie voor
D.V. 11 juni 2025 per mail
naar jh.guiljam@dlagb.nl



**“Je groeit
als je durft
te spiegelen
- ook aan
elkaar.”**

Wij zoeken een

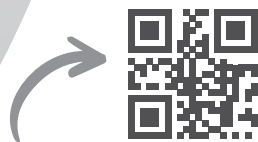
Coördinator Zorg

Begeleider

Flexmedewerker

**Begeleider intensieve
begeleiding**

Technisch medewerker



Ook elke dag groeien?
Ga naar **siloh.nl/**
dagelijksespiegel

Siloh
ZORGGROEP SIRJON



Vacature persoonlijk begeleider



De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Marina vertelt dat het werken met de bewoners meer is dan alleen haar werk. Het is dieper. Het is betekenisvoller.

Marina de Jong,
persoonlijk begeleider
De Schutse



Scan de QR voor meer info of
neem contact op met Mirjam
via werkenbij@deschutse.nu
of 06 39 36 75 89

Te koop: 6-pers. bungalow, 1000m²
eigen grond. **Park Hoge Hexel.**
Tel. 0651475566

Uitwaaien op de Veluwe? Vakantiehuisje
te huur in het prachtige Voorthuizen.
0610901451

INTERIEURVERZORGSTER GEZOCHT

Voor ons gezellige familiehuus in Domburg zijn wij op zoek naar jou! Ben jij iemand die graag zorgt voor een frisse en nette uitstraling, dan komen wij graag met je in contact. Telefoon 0653101094.

Omega-3 Plus van NeoLife: verbetert de concentratie en het geheugen (NB Examentijd!) - voor soepele gewrichten, bij gevoelige spieren - goed voor bloeddruk en bloedsomloop
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl



**HUIZE
Winterdijk**

**Thuis wonen
niet meer
mogelijk?**

En 24-uurszorg nodig? Huize Winterdijk biedt uitkomst. Het Baken is een kleinschalige, vertrouwde woonvorm. U komt in aanmerking met een CIZ-indicatie (zorgprofiel VV5 of hoger). Meer weten? Bel onze klantadviseur: 06-19789487



huizewinterdijk.nl

B&B Bij het Raadhuis in EDE
www.bijhetraadhuus.nl
06-23663636

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-
camping DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Tevens verhuur accommodaties.
 **www.campingdevijverhof.nl**
0344601973/065708822


de Verrassing
samen vakantie vieren

Wanneer zien we u op Texel?

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl




begravenisverzorging

D.W. Schipper **J. Kooijman**
010-458 31 12 **0182-58 39 32**
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

*Genieten van Hollandse
gastvrijheid
in een Duitse sfeer*

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot
volledige ingerichte appartementen tot 7 personen. Kom naar
het mooiste plekje in het Sauerland.

Hef u iets te vieren?
informeer naar
de mogelijkheden

**LANDHAUS
FORRA**

Tel.: +49 297 5228



www.landhausforra.com

Reformatorische Psychologenpraktijk
Nederland biedt identiteit bewuste
begeleiding en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Gezocht: kleuterjuf
(0,4 – 0,85 fte)

- ✓ *Mooie school*
- ✓ *Bosrijke omgeving*
- ✓ *Prettig professioneel team*
- Vanaf zomervakantie
- Reageren uiterlijk 30 mei

Direct solliciteren?

Brief & cv naar:
secretarisbestuurders
@rhbu.nl

Vrijblijvend contacten?

dhr. D. van Elzelingen
 directeur@rhbu.nl
 06 – 23 01 25 23



Wij zoeken

(JUNIOR) PLANNER

ZUIDWE
ZUIDWEST
ZUIDWEST LOC
ZUIDWEST LOGISTI
ZUIDWEST LOGISTIEK

ZUIDWEST LOGISTIEK
ZUIDWEST LOGISTIEK

ZUIDWEST LOGISTIEK

KUIDWEST LOGISTIEK

MEER INFO EN SOLLICITEREN?



KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Breken met pornografie?



AB STRESSEN ONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust? Doorbreek die cirkel met De Ontspanformule!



- ✓ Gratis online training
- ✓ Eerste stap naar rust en ontspanning

Gun jezelf die rust. Start nu!



tel. 06-25081102



welcura

Unieke begeleiding bij autisme



Heeft u te maken met autisme?

Onze gespecialiseerde teams helpen u graag!

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op

welcura.nl of neem contact op met

Margriet Dekkers-Verkuil via

06 23 08 46 63 of gmdekkers@welcura.nl

Wij zoeken nieuwe collega's! Bezoek welcura.nl voor alle vacatures!

Vaste grond voor Bridget

"Vanuit Gods Woord mogen we de armste kinderen wijzen op God. Die is een Helper van de wees (Psalm 10)."

Veldwerker Bep Klok



timotheos.nl



ONDERWIJS EVANGELISATIE ZORG

Stichting Timotheos is in Malawi om kansarme kinderen op weg te helpen naar vaste grond onder de voeten. Naar een toekomst waarin zij voor zichzelf en hun omgeving kunnen zorgen.

Weten wie Bridget is?

www.timotheos.nl/bridget

Stichting Timotheos
info@timotheos.nl
NL57 RABO 0161 4855 02
RSIN/ANBI: 850882990

Timotheos

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen



Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

M 06 - 46376232

E info@phvanderleer.nl

W www.phvanderleer.nl



begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09

✉ info@tdenh.nl

🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.



**HEEREN
VAN
OPHEUSDEN**

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

BLIJDSCHAP VOOR DE VOLKEN



ZENDINGS DAG
ZATERDAG 21 JUNI 2025
10.15 - 15.30 UUR



EVENEMENTENHAL GORINCHEM

WWW.ZENDINGS DAG.NL

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

NFG

IKZOEK HULLEN

Koepel NAP

GEZINSCAMPING
IN FRIESLAND

• Bosrijk gebied tussen de Friese Meren
• Ruime kampeerplekken
• Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
• 4x per jaar fietsvakanties
• B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENDHOEK.NL

Casa Familia
VOORTHUIZEN

Boek nu voor zomer 2025!

- Kleinschalig, ruim opgezet chaletpark
- Recreatieteam in het hoogseizoen
- Binnen- en buiten zwembad
- Op de Veluwe
- Zondagsrust

casafamilia.nl **0342-478380**

DE KOSTUUMSPECIALIST

De grootste in ambtskostuums, zakelijke (maat)pakken én trouwkostuums. We adviseren u graag persoonlijk (desgewenst op afspraak), van harte welkom!

Bergambacht | Veenendaal | f i p in **speksnijder.nl**

SPEKSNIJDER
mode met aandacht

Binnenkort herdrukken van bijzonder waardevolle boeken: Avondgedachten (O. Winslow), De Heilige Oorlog naver-teld, Een zwakke dienstknecht, uit het leven van ds. J.C. Philpot (ds. J. de Kok); www.ramshoorn.nl

"Heerlijk om afwisselend als ICT'er en begeleider te werken"



"Hoe werkte die tillift ook alweer?" vraagt Gerben Roelofs zich af als hij na drie jaar weer op de groep staat. Hij maakte de switch van begeleider naar functioneel applicatiebeheerder, maar via FlexTalent draait hij nu weer wekelijks een dienst. Spannend, maar precies wat hij zo gemist had: begeleiden, zorgen, en tegelijk zijn ICT-werk versterken.

Lees het hele verhaal op adullam.nu/gerben



Ook je talent flexibel inzetten? Bekijk wat jij kunt betekenen op adullam.nu/flextalent of bel met Ada: 06 37 18 40 23

Adullam
leren | wonen | werken

goed dat je er bent

Vast in een Pornoverslaving?

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en neem contact op!

www.mediorah.nl



VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

06 - 36 29 43 14
wilt-raamdecoratie.nl

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelplantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

Hé haak jij aan?

Kom je uit het groen en wil je je ontwikkelen tot boomspecialist*?

Of ben je boomspecialist en wil je werken in de omgeving van Ede?

*Dit kan via onze eigen vakschool en opleiders. Op ons YouTube-kanaal laat Maarten zien hoe dat gaat.

BEL OF MAIL VOOR EEN BAKJE KOFFIE!



FLIER

boomspecialisten

0318 654 855

WERKENBIJ@FLIERBOOMSPECIALISTEN.NL

WESTENENGERDIJK 11

6732 GP HARSKAMP

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl



Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 078-6912899
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeentengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

52



Hemelwoning

Ik kon het nooit goed begrijpen. Hoe konden de discipelen blij zijn toen Jezus naar de hemel ging?

Een dominee in de gevangenis

Een donkere toekomst

Overmand door verdriet leest moeder Ledeboer nog een keer de brief die haar broer aan haar en haar man heeft geschreven:

27 december 1840

*Lieve broer en zus,
Hoe treurig en hoogst verdrietig eindigt dit jaar voor u beiden. Ik durf eigenlijk niet te hopen dat er voor uw zoon Lambertus al een oplossing is gevonden. Ik wens u beiden troost en kracht van Boven om deze smart met onderwerping te dragen. God geve in het komende jaar een keer ten goede voor uw overspannen zoon. Ik zal graag van u vernemen hoe het met hem is. Met hartelijke deelneming, uw liefhebbende broer Adriaan*

Stille tranen van verdriet rollen over de wangen van moeder Ledeboer.

Het is 5 januari 1841. Drie mannen verlaten op deze koude winterdag de Pieterskerk te Leiden. Het zijn ds. Ledeboer en de ouderlingen Koorenwinder en Veldhuijzen. Zojuist hebben zij hun handtekening gezet onder een brief van het Provinciaal Kerkbestuur. Daarmee is hun afzetting definitief geworden! Vandaag zijn zij nog een keer ter verantwoording geroepen. Maar alle drie hebben zij bevestigd dat zij niet van gedachten zijn veranderd. Zij wensen te blijven bij wat zij in november 1840 hebben gezegd. 'Broeders', zucht ds. Ledeboer zodra ze in het rijtuig zitten, 'vanaf 15 november hebben we al niet meer bijeen kunnen komen in onze eigen dorpskerk, maar nu zijn we definitief uitgeworpen. God zegene ons. Wij strijden niet voor onszelf. Wij zijn uit de kerk gezet, maar ik ben en blijf herder en leraar van de Hervormde Kerk van Benthuizen! Het is onze, en God zal het ons teruggeven op Zijn tijd. Hij zal de vijanden verdrijven!' Diep onder de indruk horen de ouderlingen ds. Ledeboer aan. Zij zullen - hoe dan ook - hun leraar trouw blijven. De toekomst is donker, maar de Heere regeert! ♦

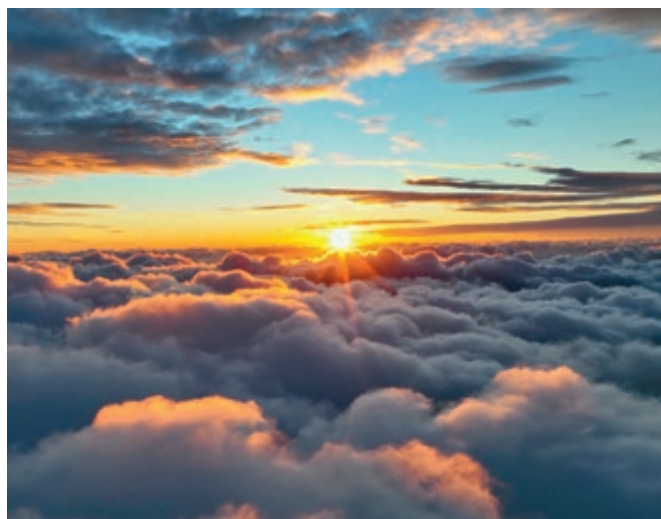
Ze hadden drie jaar heel dicht bij Hem geleefd! Ze waren zó verdrietig toen Hij gestorven was. Ze waren zó verwonderd en verschrikt toen Hij Zich liet zien na Zijn opstanding! En nu? Nu waren ze blij!

Hoe kun je blij zijn als iemand van wie je houdt, weggaat? Toch staat het zo opgeschreven: 'En zij aanbaden Hem, en keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. En zij waren allen tijd in den tempel, lovende en dankende God' (Luk. 24:52, 53).

Hoe kan dat, dacht ik. Totdat ik een preek hoorde over de tekst: 'In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben' (Joh. 14:2, 3). Toen begon ik het een beetje te begrijpen. De discipelen mochten weten dat Jezus naar de hemel ging om ook voor hen een woning te bereiden. En dit afscheid, deze hemelvaart, was geen afscheid voor altijd, maar voor een korte tijd. Jezus ging van de aarde weg om ook voor hén een woning te bereiden in de hemel. 'O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen' (Ps. 31:20).

Heeft Hij ook al een woning voor jou bereid? 'Welgelukzalig zijn zij die in Uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela' (Ps. 84:5). ♦

Leestip: Lukas 24:46-53



M. Snellen-Nijssink, Veenendaal

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Nogmaals het ambte- lijke zwart

Is er een verband tussen de gebruikelijke ambtskleding onder ons en de zwarte kleding van orthodoxe Joden?



Balling

Nadat we enkele weken geleden schreven over passende ambtskleding tijdens de ambtelijke dienst, ontvingen we een bijzonder telefoontje van een collega uit de Protestantse Kerk Nederland.

Behalve hartelijke instemming, werden we deelgenoot gemaakt van de vermoedelijke herkomst van de zwarte kleding bij orthodoxe Joden. Daarbij werd de treffende lijn naar deze waardige traditie onder ons aangewezen.

Waarschijnlijk zijn de Joden bij de wegvoering in ballingschap als teken van smart en rouw het 'akelig' zwart gaan dragen. De wijze Prediker schrijft (Prediker 9 vers 8): 'Laat uw klederen te allen tijde wit zijn, en laat op uw hoofd geen olie ontbreken'. De kanttekening (32) schrijft daarbij: 'Dat is, zijt vrolijk. Hiervan was eertijds een teken, dat men zuivere witte klederen droeg en het hoofd met welriekende olie zalfde'. De Bijbel *met uitleg* schrijft onder meer: 'Kleed en verzorg jezelf zo dat je blijdschap uitstraalt'.

Maar alles werd anders. Zoals we lezen in Psalm 38 vers 14: 'Ik ging steeds alsof het een vriend, alsof het mij een broeder geweest ware; ik ging gebukt in het zwart, als een die over zijn moeder treurt'. Daar lezen we in de kantlijn (24a): 'Dat is, in het zwart gekleed, als de rouwdragenden gewoon zijn te doen'. Of zoals we zingen met de berijmde Psalm 43 vers 2b: 'Waarom verstoot Gij m' uit Uw ogen? Waarom ga ik, terneergebogen, door 's vijands wreed geweld benard, gestaag in 't aak'lig zwart?'

Als balling in een vreemd land werd zichtbaar hoe ellendig men zich voelde. Zeker, men moest verder en het leven van elke dag zal veel aandacht hebben gevraagd. Maar het heimwee was in veler harten, wat we vinden in Psalm 137 vers 5 en 6: 'Indien ik u vergete, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelf; mijn tong kleve

aan mijn gehemelte, zo ik aan u niet gedenke, zo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap'.

Vreemdeling

Nu zou men kunnen verwachten dat na de ballingschap en terugkeer van een deel van het Joodse volk het zwarte kleed werd afgelegd. Maar tot op de dag van vandaag zijn er vele orthodoxe Joden in de hele wereld die het zwarte kleed dragen, bijzonder op de sabbat of op de Joodse feestdagen! Daarachter schijnt de gedachte schuil te gaan dat men een 'vreemdeling' en 'voorbijganger' is op deze aarde. Het is geen verplichting voor de 'gewone' Jood, wel voor de Joodse leidslieden, waaronder de rabbijnen. Hun opmerkelijke 'zwarte dracht' verwijst naar de korte tijd van leven op deze aarde.

Deze gedachtegang lijkt ons treffend: laat ook onder ons die verwijzing en de bijbehorende ernst niet ontbreken. We zijn voorbijgangers op reis naar onze eeuwige bestemming, op reis naar de rechterstoel van de Alwetende, Die harten en nieren proeft. Nee, een ware christen gaat niet 'vreemd doen', maar is wel vreemdeling. Het leeft weleens in het hart: 'Ik ben, o Heer', een vreemd'ling hier beneên; laat Uw geboën op reis mij niet ontbreken, daar mijne ziel, omringd door duisterheên, zo dikwijls van verlangen is bezweken, om U te zien ter hoge vierschaar treên, tot straf van hen die snood zijn afgeweken'.

Lezer(es), ambtsdrager of niet-ambtsdrager, is er in uw leven smart en rouw gekomen bij de ontdekking door Gods Geest aan de 'geestelijke ballingschap' na Genesis 3? En bent u door genade 'vreemdeling' geworden op deze aarde? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.